

Opazke.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici
Torrente, 12. Vsak list mora biti frankiran.
Rokopisi se ne vračajo.

Cena

Inserati (razne vrste naznani in po-
slanice) se zaračunijo po pogodbi; pri
kratkih oglaših z drobnimi črkami se
plačuje za vsako besedo 2 nov.

Naročnina, reklamacije in inserate pre-
jema opravnitvovo, ulica Torrente 12.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Edinost.

Izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in
soboto ob 1 uri popoludne.

Cena

Cena za vse leto s prilogom 7 for., za
pol 3 for. 50 nov., za četrtek leta 1 for.
25 nov. — Edinost brez priloga stane
za celo leto 6 for., za pol leta 3 for.,
za četrtek leta 1 for., 50 nov. — Posamezne številke se dobivajo pri oprav-
ništvu, v prodajalnicah tobaka v Trstu
po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po
6 nov.

Cena

V edinosti je moč

Slovenski poslanci na razpotji.

Politični položaj je zelo zamoten in slovenski poslanci stojijo na razpotji, ki jim dela dasti preglavice. Ako stopijo iz Hohenwartovega kluba in se, kakor dr. Gregorec, združijo z novim slovanskim klubom, pridejo v manjšino in ni upanja, da bi brž kaj dosegli, ko vender še v večini nič doseči niso mogli. Ako pa ostanejo v Hohenwartovem klubu, ostanejo sicer pri večini, pa tudi pri starih nevsephih. Vse biše bilo, ako bi se smeli zanašati na Poljake, toda brž ko bi Čehi in Slovenci vlado trdo prijeti hoteli, odjenjajo Poljaki, eaj imajo dva ministra Poljaka pri sedanjej vladi.

Naj se tedaj prav posreči, večino ohraniti, pa kaj nam Slovencem koristi tisti železni obroč? Naši poslanci imajo le dialogo, davke dovoljevati in nemško opozicijo pobijati, njihove pritožbe pa se ne poslušajo in ne uvažajo. Ta večina je podobna zadolženemu kmetu, ki vse leto dela in trpi, pa ne za sebe, ampak za druge. Kedar je treba kaj plačati, takrat je on gospodar, kedar je pa čas sad svojega dela uživati, pridejo drugi in mu ga vzamejo.

Odkrito rečeno, da smo te uloge uže suti. Naši poslanci naj nam nikar več ne pripovedujejo: "Spet smo nemške liberalce potlačili itd." Naš nasprotnik je zdaj Gautsch in vsa vlada, če nam enakopravnost zadržuje; pri teh sedaj merodajnih faktorjih je treba na jasno priti, ne pri Plenerju ali Knotzu.

Ako se vlada odloči za izvedenje enakopravnosti, pa ne samo v principu, ampak dejansko, potem je vse prav, in samo po sebi umevno, da jo morajo naši poslanci še nadalje podpirati. Ako pa tega noče, in za to imamo zmirom jasnejše dokaze, kaj potem?

Ali jej hočejo naši poslanci še daljih osem let hlapčevati, davke dovoljevati in namesto vlade prepirati se z Nemci, za plačilo pa zadovoljiti se s tolažbo "na boljše čase"? To se pravi "slepe miši loviti", in ako bi naši poslanci v zvezi s Staročehi to komedijo nadaljevati hoteli, zagodejo jim volilec drugo pesem, katera se jim ne bo dopadala.

Kaj jim je tedaj storiti? Najprej morajo po naših mislih sestaviti svoj državni program, t. j. kako si Avstrijo uravnano želijo. Le to zahtevati, kar Slovencem ugaja, za ostalo državo pa se ne brigati, to se pravi, na pol pota ostati. Naš program se še le izvede, kadar se bo vjemal s programom državnozborske večine. Ako se tedaj odločimo za program narodne avtonomije, ne zadoščuje, da smo samo mi za to, treba je pridobivati vedno več sošišlenikov. Najprej se za to odločijo Mladočehi in Rusini, Dalmatinici morda pristopijo Slovencem in posebno Istranom na ljubo. Slabejši ko bodo uspehi Staročehov, več mandatov zgubé. Iz Slovencev, Dalmatincev, Mladočehov in Rusinov (morda tudi poljskih demokratov) obstoječi klub pa se ne sme imenovati "slovenskega", ampak "klub narodnih avtonomistov". Kajti upati je, da pristopijo tudi Rumunci iz Bukovine in Lahi iz Turovej; pozneje se gotovo še kak Nemec pridruži. Tako postane ta klub ščasom najmočnejši. Glasovali bodo s tem klubom pa tudi češki Nemci, ki so najbolj goreči za narodno avtonomijo, seveda le dotele, dokler so v manjšini v češkem zastopu. Ker je upati, da si Rusini opomorejo in si ščasom pridobijo več mandatov in da morda večina čeških poslancev sprejme program narodne avtonomije, zato je lahko mogoče, da se večina nagne na stran narodnih avtonomistov. Še le potem se naše želje izpolnilo. Namesto deželnih se napravijo narodni šolski sveti. Slovenski narodni šolski svet v Ljubljani dobi v svojo oskrbo in nadzor vse ljudske in srednje šole po slovenskih občinah kranjskih, štajerskih, koroških in primoskih, in vse krivice mahoma odstrani. Meje okrajnih sodnih po teh deželah se uravnajo tako, da se bodo kar mogoče vjemale z jezikovno mejo. Potem se za vse Slovence napravi viša sodnija v Ljubljani, okrožne ali krajinske sodnije (Kreisgerichte) pa v Ljubljani, Novem mestu, Celji, Celovcu (za slovenski del Koroške) v Gorici (za slovenske dele Primorja) in morda še v Pazinu, ako se južna Istra ne pridruži Zadarski nadsodniji. Enako bi se tudi druge uradnije za slovenske pokrajine dale osredotočiti v Ljubljani, in jezikovna enakopravnost bi se potem lahko brez ovire izvedla. Sedanjih deželnih mej zavolj tega ni treba popolnoma odstraniti. Ako pride

stvar enkrat v tok in resen razgovor, najde se uže prava pot, da se ustreže zahtevam narodne samouprave, ob enem pa stare deželne meje in pravice v nekaterih zadevah ostanejo v veljavni.

Brezmiselno pa je in ne more vesti do cilja, da se naši poslanci, ki morajo biti narodni avtonomisti, vežejo z strankami, ki so za deželno avtonomijo, namreč s Staročehi, Tirolici in Poljakimi. S tem krepijo le princip, ki je nam Slovencem škodljiv. Pri sedanjih deželnih mejah je deželna avtonomija za nas na ravnost pogubna. Spriznati bi se z njo le mogli, ako se združijo vse južno-avstrijske dežele v eno samo "notrajno" ali "južno Avstrijo", mi mislimo namreč: Stajerska, Koroška, Kranjska, Goriška, Trst, Istra in Dalmacija. V tej skupini bi bilo blizu 1.160.000 Slovencev, 560.000 Hrvatov in Srbov, skupaj 1.720.000 Slovanov, 1.000.000 Nemcov in 300.000 Lahov. Ako se prav Nemci z Lahi zvežejo, kar pa ne bo vselej, imeli bi vender združeni Slovani nad obojimi večino, se ve da le pri pravičnem volilnem redu. Ako se pa taka skupina dognati ne da, potem pa kaj hitro naredimo križ čez deželno avtonomijo, in poprimemo se narodne avtonomije, ki je edina sposobna, da sedanjim manjšinam prinese rešitev in pravico.*

morskim Slovenom popolnoma omenjene besede. Mi smo tu ob meji "čuvari carstva", a mesto da bi nas "kot take" podpirali, puščajo nas v rokah "prikritega Irredentizma". Ne budem danes govoril o tužnih razmerah raznih slovenskih pokrajin, a govoril bom o "tužnej Istri". Zadnje čase čujjo se i iz one dežele veselje novosti, a to le iz nekajih okrajev. Preustrojilo se je na pr. mestno zastopstvo pazinsko iz italijanskega v hrvatsko in enako i buzetsko — priborili so si Hrvati večino v višnjanskem i motovunskem "občinskem izboru". Sedanji mestni zastop pazinski je pač uže pokazal, da so Slovani "mirne duše", čeprav na domačih tleh. Sklon je namreč, da se nad vratmi občinskega ureda postavi zraven hrvatske še italijanski "in tudi nemški" napis. Dokler so v Pazinu Italijani ukazovali, niso pač ozirali se niti na domači hrvatski jezik, ampak veljala je povsod le blažena italijančina! Mestni zastop pazinski pač ne bi smel pozabiti, da se na železničnej postaji pazinskej nahajata napis! "Mitterburg" — "Pisino" — Postavil naj bi se tja Hrvatski napis vsaj "radi tujcev", da ne bodo mislili, da je Pazin italijansko, ali pa še celo "nemško" mesto! Ako čitajo zunanjji rodoljubi o imenovanih zmaghah, mislijo si gotovo, da je prišla i za Istro "doba Slavjanska", ter da se na kup vale vragove trdnjave. A temu nije još tako! v Istri je Slovan še zmirom suženj — podlaga tujcev peti. — Očita se istriskim Hrvatom, da so neomikani, neizobraženi. Gospodje poslanci poreške "junte", kateri imenujejo istrisko slovensko ljudstvo "neolikani narod", naj bi priskerbeli Slovanom šole v njih materinem jeziku, in to v enake meri kakor jih uživajo sedaj Italijani, in videli bodo, da se zapuščeno naše ljudstvo preustroji, tudi ako je istinito "neolikano", kakor ga slikajo slavohlepni lahoni. A tega imenovani gospodje pač nikoli ne store, dokler jim je dana vlada v poreškej "junti". Narodnih slovenskih šol bojé se ti ljudje kot hudič križ! Dobro znajo namreč, da ko bi velika slovenska večina istriskega prebivalstva dobila svoje narodne šole, narodno pravo, probudila bi se iz svojega spanja, preustrojila bi se popolnoma, in s tem bi se tudi skoraj popolnoma preustrojil — istrski deželni zbor. — V teh malo besedah, mislim — je povedano vse. A tudi

Slovani v Istri.

Oj! slavjanski rode starodavni,
S pradjevoda i dielu prestavní
Slavjansk je tvoj sad nastò viek!

Prišel je naš vek! slavjanski vek — govorji se med našimi krogji, i enako se i Hrvatski pesnik izrajuje v zgoraj navedenih vrsticah. Res je, da veljajo one besede ogromnemu, celokupnemu slovenskemu rodu. Če pa pomislimo mi Slovenci sami za-se, in enako istrski Slovani sploh — na žalostne naše razmere, veljajo nam pa gotovo le te le besede: "Slavjani, Slavjani! Vi naroda sluge, Vi čuvari carstva, a drugovi tuge". Istinito veljajo nam pri-

* Mi se sicer ne ujemamo povsem s zgoraj omenjenimi nazorji, ker se držimo tega načela, da je v politiki treba delati na to, kar je mogoče dosegiti; to je sicer nočasno ali gotsko napredovanje; kjer pa čez preširok granbeni skoč, vanj pada. Sicer pa spošujemo vsako pošteno misel. (Ur.-dn.)

Prišedša z spremiščevalcem svojim do najgosteje trume, zagleda tam onega tujca s klinčkom na prsih. Ostrmi, obledi in se zgrudi na tla — — — Pristopivše žensko so rekli, da tu treba hitre pomoći, sicer je pogibelj velika.

Svatovski sprevod se zmede. Zalico odneso domov. Ljudstvo se radovedno ozira v onega tujca kakor da je morda na tem krov. Ali ta je uže stal med nekaterimi starejšimi možaki, ki so mu vesele stiskali roko. I ženski svet je kmalu zagnal, da je Korletov Ivan doma. Vrnili se je iz Bosne. Vsakemu po redu posamič in vsem skupaj moral je pripovedovati, kako je bil v vojni ranjen in uže mrtvin zmatran, pa je naposled ipak po srečenem slučaju dolezel k usmiljenim ljudem, kjer je ozdravil.

Lahko bi bil ostal pri oni usmiljeni družini do smrti. Z svojo pridnostjo pomagal jim je po vojni do velikega imetka. Ali ker ga je veselil dom, odpustili so ga ter bogato obdarovali.

Vse je že mislilo, da je umrl. A zdaj kar kakor da bi ga bil veter prinesel, stopa možato po vasi in ogleduje spremembe v prošlih letih. In bogat je neki, bogat.

Ko so pozneje prašali Drejčeta, če je kaj žalosten, ker se je tako dogodilo, dejal je hladnokrvno, kakor človek, kojega vse bolj skrbi, no srce: Seveda mi je žal; dobra delavka pa ne bi bila, ker je bila

nekod v šoli in tudi nosi se nekako gospoški, ali kaj hočem, Božja je bila volja!

Kaj so si pa babince še isti dan šepetale po vasi? Da je Zalica, precej ko se je zavedela, zaklicala: Ivan, o moj Ivan!

Nekaj dni potem je prišel Ivan k Mlinarjevim, in to, ker je Zalica odločno zahtevala, da ga morajo pozvati. Stari Tomaz je stisnil rameni ter rekel:

"Glejte no, kdo bi si bil mislil? Pa tudi denarje ima, denarje."

Nekaj tednov pozneje je Zalica popolnoma okrevala; spopala jo vročica, izgubila se je kmalu. Ljudje so se čudili, ko jo je že bližnji predpust župnik prvi pot oklicaval. Nekateri so pa celo ugibali, da se je Zalica poláknila na njegove denarje, katerih je imel Ivan precejšnjo vsoto, drugi so baje rekali, da je bilo tako usojeno, tretji pa da se je Ivan naučil na Turškem čarati da naredi, kar hoče, zato je dobil Zalico.

Ali prave ni pogodil nikdo.

* * *

Da bode pa tudi mila čitateljica vedela in da dragi bralec vzdahne ter možato se odreže: aha, saj se mi je zdele, da bode tako! Če pa hočemo biti kmalu gočovi, moraš se nežna Slovenka, potruditi z menoj od časa, ko sta se "vzela" Ivan in Zalica, za dve leti naprej. Na papirji nam tako in tako leta minevajo, kakor mi hočemo, v življenji pa ni baš tako.

PODLISTEK.

Karanfil.

Spisal Ivo Trošt.

(Konec.)

Le Zalica je nekako tiha in bleda. Oče sicer ve, da jej fant ni po misli, ali ko praktičen možak, pravi: kaj ljubezen, ljubezen, to nastane še le potem v zakoni, ko se drug drugemu privadita, ljubezen, ljubezen, še odveč je bo ljubezni odveč!

Tako se približa dan poroke. Otrök, nebodijih treba, cela topla oblegala je hiš od ranega jutra. Radovednih gledalcev, od brezbobe babe do poniglavca v sami košulji, na kateri se še od sinoči pozna, da je strgal lonec; vse to je stalo v prilični in neprilični daljavi od vrat, samo da vidijo "kakošna bode". Slednjič pride ženin. Glasen jok se začuje iz hiše. Radozna matere si šepečejo zunaj na uho: "Bode uže dobro, to pomenja srečo, pridno gospodinju!" Možaki uže priletiti, ki so morda samo memo grede se ustavili, dejali so: "Otroča je še, otročja!"

Svatje se urede in korakajo z spremstvom kraljevega godeca proti cerkvi. Bil vam je to majhen človek s kraljevo nogo in precej obilno glavo. Vabilo so ga radi o takih prilikah, ne samo za to, ker jih je znal "krožiti in kvasiti", da se mu je moral smijati, kdor je bil le živ. Ko so ga d' neki priliki poprašali koliko komadov,

zna na svojo harmoniko, trdil je, da tričisoč še "starih", nad šestisoč pa novih. Imel je pa zraven mnogo dobrih in slabih lastnosti največ to, da je rad pil, a nikdar se ni upijanil. Bog obvari! Tudi humor ga ni nikdar zapustil. Ko je spremiljat svate v cerkev, tedaj je bil v svojem pravem elementu. Tu pa tam se je kakemu gledalcu obregnil, da nesrečnik kar ni vedel, kam bi pogledal. Ali radi tega je bilo danes po vseh voglih mnogo, da ne rečem, vendar še preveč znaličnih in zjavih obrazov. V tem se je še osobito odlikoval prostor pred cerkvijo.

Ali da bi bil kdo opazoval natančne podcerkvene lipi stoječe gručo ljudi, videl bi bil, kako se izmej množice vedno bolj k potu, koder pojdejo svatje, pomika mlad, lep, le nekaj preveč zaraslega oblija mož. Ljudje domačini ga pač niso poznali; vsaj svet opazuje vse tako hladno in površno. Oblečen je navadno, le iz jopičevega žepa na lev strani kaže se bela ruta in zvaven nje gleda v beli svet rdeč, bojno cvetoč karanfil. Nenavadni ta znak, in to še tako pozno jeseni, vzbujal je v ljudeh dokaj pozornosti. Ali kdo se upa, da bi tujca obročil? Svatje dojdejo. Godec je uganjjal svoje slane in neslane burke.

"Daj, daj zaukaj še ti, saj ti je dala sinoči ljubica rožo", deje tujec. Ali ta se ne meni nič za poziv. Zalica se je poslavljala vso pot od prijateljev in znank svojih, nepozabljivih cvetic lepe mladosti.

ad vladne strani se ne skrbi nič v enakem obziru. Velika večina slovanskih prebivalcev nema niti jedne spodnje gimnazije, med tem ko ima Ital. manjšina razne svoje srednje šole. Vidi se toraj očitno, da je Slovan rob, vidi se, kako se od vladne strani skrbi za "čuvare carstva" ob meji.

Izpotikajo se Italijani nad imenom "Čič" "Čiči". — kakor nazivljejo sploh vse isterske Hrvate. In vendar je od učenjakov dokazano, da so "Čič" oni privržek radi svojih priimkov dobili, ker se njih imena na "čič" i "čič" končajo. I potem takem zvati bi morali na pr. i poznatega poslanca "Junte" "sangue purissimo" Bolmarčiča "Čič", ker se i njegovo ime na "čič" končava. Posmehujejo se nadalje lahoni obutali isterskih slovanskih prebivalcev — "opankam", češ da niso kulturni narod, ker nosijo opanke! Znano je pa, da se v opankah lahko hodi, in to svedoči posebno to, da se postopači opank poslužujejo, da tiko in lahko hodijo, in tako mnogokrat ubeže pazljivemu sluhu finančnih stražnikov. Med tem pa ko se Italijani "opankam" posmehujejo, pač ne misijo, ali v svojej nevednosti celo ne znaajo, da vse ljudstvo njih obljuhljene dežele "Italije" neokretne lesene "coklje" nosi! Trdi se od nekaterih strani, da so italijanski vojaki (iz dežele) jako neokretni pri hoji, ker se dolgo ne morejo privaditi pravilnemu koraku, ker imajo še od doma od teških leseni coklj "polu šepave" noge. In vsakemu se bode verjetno zdelo, da oni mladeniči, kateri do svojega 20 tega leta neprenemoma coklje nosijo, — ne morejo še potem kot vojaci tako kmalo pravilnemu stopaju navaditi. — A ne le v Italiji, celo v "modnej" Francoskej nosi kmetsko ljudstvo lesene coklje. Neki Italijan pravil je pisatelju teh vrstic o francoskih vojakih, katere je opazoval za časa svojega bivanja na Francoskem. Rekel je, da imajo vojaki — sinovi kmetskih starišev, sila neokretni stopaj, in pritrdil je, da so temu krije coklje, katere kmetski mladeniči vse svoje živende nosijo. — To naj bi si dobro zapomnili naši gospodje lahoni! — Ako nekateri slovenski rodovi lahke opanke nosijo, — rabijo se v blaženjej Italiji, i modernej Francoskej teške lesene coklje! — Nekateri najhujši isterski lahoni sami priznavajo, da sedanji isterski Italijani (naseljeni ob obrežju) "niso starci prebivalci dežele", ampak da so se tja pozneje iz Italije naselili. Enako se je izrazil proti pis. teh vrstic eden najhujših isterskih lahonom, in pristavlil je celo, da so prebivalci mesta Rovinj pravi Kalabreži! No, in vendar ukazujejo velike večini slovanskih isterskih prebivalcev, kateri so tam na starej rodnej zemlji svoje! "Karnjeli, Karnjeli, isterski vi paše — Gladni ste i bedni, v kraje došli naše!" — Mesto Pulj — po številu prebivalcev največje v Istri, i katero je bilo pred polovico stoletja še navadno selo, zahvaliti se ima za svoj narastaj edino — le c. mornarici. V arzenalu dela na tisoče ljudi, kateri vsi v mestu žive, in razen tega je še okoli 9.000 vojakov, katerih ogromna večina spada k c. mornarici. Koliko goštinc, prodajalnic, itd. je treba, da se ono število preživi! Mesto Pulj šteje z vojaci blizu 30.000 duš, i imenuje se zdaj

Tedaj: dve do tri leta pozneje bilo je neko krasno jesensko popoludne. Močan dež, ki je po noči napajal zemljo, ohladil je bil i razgreto ozračje. Kdo ne ve, kako lahko človek diha o tako ohljenem zraku. Bučal je pa v dežji precej silen južni veter in pripodil nekaj ledenej zno, sicer ne dosti, a vender. Tako je vsaj trdil stari mlinar Tomaž, ko je bil prišel s polja, kamor je bil krevljal gledat, kako je kaj namočilo. Pred mlynom sedi v orehovi senki Zalica, sedaj že mati, ki drži v naročji nedoraslo deklino. Deček v belem slamniku nabira po tleh opranih trščic ter je nosi sestrici v materino krilo. Zdaj dojde iz mlina tudi Ivan, ves bel in siv od moke. Vidi, da leži na tleh odlomljen klinčkov cvet, pobere ga, poduha ter nese proti Zalici, ki je še vedno negovala karanfilovo cvetje na oknih.

"Vihar Ti je polomil klinčke," de Ivan ter jej vrže cvet na glavo. Ona ga vzame, nese k nosu ter zopet pomoli Ivanu, ali on ga noče vsprijeti, ampak le vpraša šaljivim glasom: "Zalica, povej no, kako da si baš oni trenotek pala v omedlevico, ko si šla k poroki?"

Ona ga nekako začujeno pogleda, ali kar ko bi trenil, razlije si jej rajska mlina po obličji, rahlo udari Ivana s cvetico po nogi ter pravi:

"Molči, no molči o tem, nagajivče. Ti ne veš, kako sem te ljubila!"

"italijansko". Ko si je pa vodstvo c. mornarice Pulj za velike svoje namene izbralo, za prvo pomorsko tvrdnjavo — morallo bi i na "naravno ljudsko tvrdnjavo" misliti. Kakor se sedaj Pulj ital. mesto imenuje, — prav tako lahko morallo bi se "slovansko" imenovati. Mesto Pulj imenovati se more le "tujev zmes." Prihajale so čete delacev iz Benetek, Trsta, Istre, Dalmacije, Kranjske i Hrvatske. A tudi mnogo čeških delacev (mehanikov i mašinistov) dela v arzenalu, kjer zastopajo i Nemci število delacev, i kjer se nahaja i par sinov "slavnega Magyar Orszaga!" — Ko bi se mesto Pulj "slovansko" imenovati moglo, — imenovati bi se ga moglo kot takega, — zraven močno utrjene trdnjave še "naravno ljudsko tvrdnjavo". — Ko so se jele s začetkom ital. sole v mestu ustanovljati, (na korist Benečanom, i drugim sem priklatenim Ital.) in ko se je pričelo v domačih uradih Ital. uradovati, — morallo bi biti vse to slovansko, i danes moral bi se Pulj v resnici "prava tvrdnjava" zvati; bila bi tvrdnjava, kakoršne je tu ob meji potreba.

(Konec prih.)

Šolstvo v tržaški okolici.

Uže večkrati smo na tem mestu podarjali pomanjkljivost šolstva v tržaški okolici ter tožili nad krivico, ki se našim okoličanom godi od strani mestnega magistrata, ki je zajedno tudi višja občinska oblast.

V okolici obstoji namreč 10 ljudskih šol z 29 razredi; pri tem obstoje še 4 laške paralelke. Poprečno letno število otrok godnih za šolo je pa okolo 3000. Od tega števila okoličanskih otrok, težko da je 1 po sto laških starišev, materin jezik ostalih je slovenski.

Za 30 laških otrok zdržuje pa magistrat 4 laške paralelke; radi 30 otrok se na vseh šolah v okolici kot obligaten predmet podučuje laščina! Samo to je uže nezaslišana krivica, ker vsljuje se laški jezik v slovenske ljudske šole brez potrebe.

Ali pri tem magistrat ne ostaje. Šole v Barkovljah, Rojanu, Škednji so le imenom slovenske, istinito so pa prava polaščujoča gnezda.

Ako zadevo premislimo iz različnih stališč, uvideti se nam skoraj ne more potreba laškega jezika na teh učilnicah. Pred vsem nemajo ljudske šole namena izučevati učence v tujih jezikih; namen ljudskih šol je povsem drug: — ljudska šola naj poduči otroke v najkoristnejših stvareh namreč, izuri naj jih v čitanju, pisanju, računstvu; potrebno je tudi, da se na njih otroke navodi in poduči o kmetijstvu in domaćem gospodarstvu. Naravno je pa, da se to more uspešno goditi le na podlagi materinega jezika, kojega edino učenci umejo.

Da podučé mladino v tujih jezicih, za to postavljene so srednje šole ali vsaj višji razredi ljudskih šol. Glavni pogrešek in nedostatnost ljudskih šol v tržaški okolici obстоje torej v tem, da so osnovane na slabej podlagi, kajti ne samo, da se na vseh sploh podučuje laščina, začenši uže v drugem razredu, nekoliko jih je tudi takih, na kajih je učni jezik v prvem in drugem razredu slovenski, v tretjem in odnosno četrtem pa — laški.

Od otrok, ki take šole obiskujejo, tedaj se trja uže v tretjem letu popolno znanje laškega jezika, kojemu so se stoprav jedno leto učili! Vsakdo bode pripoznavali, da je to nemogoče in rekel bi absurdno. Ako bi kakemu poznavalcu tukajšnjih razmer in namena ljudskih šol o tem priporoval, on bi tega ne verjel, ampak smatral za nemogoče in za norost.

In vendar je tako. Magistrat in njegovi biriči delajo na vse kriplje, da pologoma okolico popolnoma polašči. Predniki sedanjih mestnih očetov so okoličanom dovolili slovenske narodne šole. Dovolili so jih jim pa zato, ker so razvideli očitno potrebo takih šol in zato, da uvedejo v zaspokane okoličane vsaj nekoliko one omike, ki jo zajemajo mestni otroci v ljudskih šolah.

A sedanje mestne očete peče ta čin njih prednikov; z nekako porednostjo in nezaslišano nesramnostjo poudarjajo uprte šole, ko jim naši poslanci očitajo vsakovrstne krivice proti slovenskim svojim podložnikom, rekoč: Glejte, kako smo jim pravični! vzdržujemo jim 10 ljudskih slov. šol, a še tirjajo druži! S kako prednostjo to poudarjajo, to ve le oni, kojemu je znana lahonska zvitost in neznačajnost.

Resica je, da magistrat pritiska, kolikor more na učitelje v okolici, da vepljajo mladini v sreč protislovenske čete ter širijo v učilnicah protislovenski duh.

Vpljiva pa na nje indirektno namreč: — pred vsem sprejema v službo le take učne moči, o katerih čutih je uže prepričan; tu pa tam se mu pa vendar primeri kdo, ki lastnega rodu ni še zatajil ter navdušuje in uri poverjene mu učence v slovenskem materinem jeziku ter jim predstavlja lepoto v veljavu tega jezika, učeč jih vredno ga ceniti in gojiti. Ako magistratovev kačega enacega učitelja zasače ter jim se ta še ponosno po robu postavi, tedaj je s tem učiteljem pri kraji. Višja oblast ga jame preganjati prestavljačo ga iz boljšega v slabše kraje. Muči ga toliko in tako dolgo, dokler se ne uda — ako je strahopetec — predstavljeni mu oblasti "na milost in nemilost" zatajivši svoje narodne čete in postavši, ako ne javen, vsaj skriven odpadnik.

Zakaj pač se opazuje tako mlačnost mej učiteljstvom v tržaški okolici? Odgovor je lahek. — Magistratu služijo!

Neostrašljivosti res tu ni doma, tem več pa bojazen in strahopetnost. Magistrat neposredno vpljiva na šole vpljivajoč na podvrženo mu učiteljstvo. — Udari pastirja in ovce se razkoplajo.

Kako more tak učitelj uspešno podučevati poverjeno mu mladino ter je vcepjati ljubezen do materinega jezika, ako sam tega jezika ne ljubi in ako mu je celo prepovedano ga ljubiti? Kako more n. pr. rojanski učitelj Bonin uspešno učiti svoje učence slovenskemu jeziku, ako sam odločno sovraži ta jezik in one, ki ga govore! Saj se zdi takim učnim močem nagnjusno govoriti v tem jeziku ter ga smatrajo godnega bolj za pastirje ove, krav in oslov, ne pa toliko olikanega, da se olikan človek v njem govoriti.

Predno se proučevanja kakega jezika ali kak druge vednostne stroke sploh poprimem, moram čutiti v sebi nagnjenje in ljubezen do iste, drugače bode moje natezanje in proučevanje brezuspešno in pomanjkljivo. Istotako moram poprej sam čutiti veselje in nagnjenje do stvari, v kojih hočem bližnjega podučiti. Ako sam ne sprevidim veljavne iste stvari, ne budem je priporočal niti bližnjemu, ako ne proti svojemu prepricanju.

In res, marsikak učitelj v tržaški okolici ravna v tem proti svojemu prepricanju, kajti marsikateri uči poverjene mu slovenske otroke slovenski brati in pisati iz nikakega družega namena razven onega — da si s tem zasluži potrebnega kruha.

(Konac prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

V seji poslanske zbornice dne 21. t. m. je pravosodni minister Pražak odgovoril na Steinwenderjevo interpelacijo glede imenovanja nekega sodniškega pristava v Krakovi in rekel, da se je to imenovanje zgodilo v popolnem soglasju s cesarskim patentom od 3. maja 1853. in da imenovani uradnik s premeščenjem iz Živeca v Krakovo ni pridobil nobenega predstva pri stopinji in plačilu. Poslanca Richter in Pernerstorfer sta predlagala, naj se vlada pooblasti, da dovoli izvrševalnej komisiji zdravstvenega kongresa na Dunaju 10.000 gld. v ta namen, da se kongresne zadeve popolnoma izvedejo.

Potem je zbornica prestopila na dnevni red in izvršile so se volitve v delegacijo; za Trst je bil izvoljen vitez Stalitz, za Goriško pa vitez dr. Tonkli. — Pri razpravi zastran začasnih določeb o plačah pravoslavnih dušnih pastirjev želi poslanec Vojnovič, naj se odmeri višja plača, nego jo določa predloga ter zahteva, da zboljšanje zadobi veljavo uže 1. januarja 1888. Naučni minister izjavlja, va vlada nema nič zoper to, ako zbornica sprejme zahtevanje predgovornika, na vsak način pa priporoča sprejetje zakona. Zakon je bil po kratke razpravi z Vojnovičevim predlogom vred sprejet. — Poslanci Verzani in tovarisi predlagajo vredbo penzijskega pravilnika vodov državnih uradnikov. Poslanci Hock in tovarisi interpelirajo, kaj misli vlada ukrenoti nasproti namenjemu zvišanju carine na žito na Nemškem.

V seji 24. t. m. je vlada predložila zakonsko osnovo zastran začasne vredbe trgovinskih razmer z Nemčijo in Italijo najdalje do konca meseca junija 1888. Podana predloga o davku na cuker določa 11 gl. davka za 100 kilgr. Zakon velja za Avstrijo razen mesta Trsta in stopi v veljavlo po nekoli 1. juniju, po nekoli 15. juliju, sploh pa 1. avgusta 1888. — Potem se je potrdilo več novih volitev in rešilo nekoličko prošenj. Prince Hohenlohe je predlagal, naj se vladi naroči, da na Goriškem in Gradiščanskem ukrene, kar

treba, da se odvrne lakota; ki preti zarad slabe letine. Danes je zopet seja.

Gosposka zbornica je imela 24. t. m. prvo sejo. Dovolila je vladi začasno pobiranje davkov in nabor novincev. Naučnje je izvršila volitev v delegacijo.

Dr. Rieger je bil 20. t. m. pri cesarji pri audijenci. Nekateri misijo, da se je pri tej priliki govorilo o srednjosloških naredbah, gotovega pa se o tem nič ne ve, ker dr. Rieger je vsako leto v početku zasedanja državnega zborna pri audijenci. — N. W. Tagblatt pa poroča, da so bili 18. t. m. poklicani k cesarju ministri Taaffe, Zemialkovski in Gauč in da je cesar pri tej priliki Gauču rekel, naj se vlada porazume s češkim klubom, da se odvrne parlamentarna kriza.

Grof Hohenwart je 18. t. m. poročal cesarju o parlamentarnem stanju, v parlamentarnej komisiji pa je on izjavil, da je razpor mej večino in vlado neodvračljiv, ako vlada natančno izvrši naučnega ministra naredbe. Grof Taaffe mu je odgovoril, da dobro ve, da tudi njemu ne bo mogoče ostati v službi, ako ga zapusti Čehi.

Naučnega ministra naredba ima tudi to posledico, da so tudi Poljaki stopili na noge. V poljskem klubu je namreč 19. t. m. dokazal Cerkavski, da je Galicija zelo slabo preskrbena z srednjimi šolami. Poljski klub sme toraj po pravici zahtevati od vlade, da se ustanovi gimnazije v Podgorici, v Bohniji, Tržiči, Kranjcem in Levovu.

Gaučevim šolskim naredbam kaže slabo: 21. t. m. ste imeli vlada in parlamentarna komisija skupno sejo. V tej seji je knez Liechtenstein z številkami dokazal pravico zahtev Čehov in naučnega ministra tako hudo grajal, da so ministri kar strmeli. Rekel je mej drugim: Zahutev Čehov so tako pravične in jasne, da jih uvideva vsak preprost kmet. — "Neue Fr. Presse" razpravlja to stvar in pravi: Grof Taaffe se lahko vdruži na ministerškem sedežu, ako izvrši zahteve desnice gledé šol; to pa ne velja o Gauču. Dr. Rieger nikoli ne pozabi britkih ur, katere je českemu klubu prizadela šolska naredba, in knez Liechtenstein Gauč nikoli ne odpusti, da ni slušal njegovega vabilna v Hollenegg. Gauč je dano le to na izvolje, da pada zdaj častno za svoja načela, če pa zdaj ne odstopi, primoran bo v kratkem to storiti.

V ogorške poslanske zbornice je 20. t. m. Tisza predložil proračun za leto 1888. Po tem bodo znašali redni troški 321.072.608 gld., izvenredni skupni troški pa 7.925.999 gld., redni dohodki 319.899.999, nestalni dohodki 6.741.988 gld. Primanjkljaj znaša toraj 18.895.121 gld., za 3.629.673 gld. manj od letos. 22. t. m. je Tisza razlagal proračun v jako svitljivu luči; rekel je, da poznejih kreditov ne bo potreba, višji troški se pokrijo s prištevimi; predloge zboljšajo državno gospodarstvo za 6 milijonov gld., ako se mir ohrani in varčno gospodari; in če se sprejme davek na spirit, potem v letu 1890. ne bo več primanjkljaj, ali k večemu dva milijona, v letu 1891. pa bo uže več milijonov prebitka. To so res lepe reči, a bojimo se, da se Tisza moti.

Vnanje dežele.

Srbške skupščine liberalci in radikalci so izvolili iz vsake občine strankod odsek 6 udov, da se doseže skupno stopanje v vseh prašanjih. Posvetovanja občin odsekov se vrše skupno.

V Rimu so se 22. t. m. pričele razprave o trgovinske pogodbi z Avstrijsko-ugarsko. Ministerski načelnik Crispi je odprl konferenco z gavorom, v katerem je naglašal prijateljske razmere občin držav in

čija, Avstria in Rusija. Na Novih Hebridih bodo policijo oskrbovale francoske in angleške vojne ladije skupno, francoske braže se toraj s teh otokov poklicajo.

Na južnem Morokanskem je vstal nov upor; uporniki pa so bili zmagani ter so zgubili 500 mož. Mej morokanskimi rodovi je velik razpor.

D O P I S I .

Iz Buzeščine 18. oktobra. [Izv. dop.]

Vsakrat ko sem omočil pero v mastilo, da vernim čitateljem zasluzne "Edinosti" kaj poročam, lebdila mi je sreča istranskega Slovenstva pred očmi. Toga polni človeku srce, ko gleda nesrečo in slabo stanje svojega brata, in tudi pravičen srd vdomači se mu v duši, ko uvidi, da bi se moglo pomagati le z majhnim trudom.

Koliko so uže občinari buzeški plačali v buzeško blagajno, a nemajo pokazati nič koristnega, kar bi bilo pokojni občinski upravi na čast in slavo! Mogoče pod novim občinskim zastopstvom več dosegemo, kakor pod starim, posebno ima pa kraška stran buzeške občine velike nade od novega zastopstva. Kraška stran je gotovo najtujšnji del budeče se Istre. Ona nema potov, nema učilnic, nema duhovstva in v obče nič, kar nasladuje in povzdiga telo in duh človečji.

Ne budem opetoval od kakošne knosti so učilnice za vsak narod, rečem samo to, da so šole za duh skoro več važnosti, kakor cerkev. Ako se v šoli v krščanskem duhu vzgojuje, imade duhovstvo veliko manje truda in napora. Veliko laže je napredovati, kakor početi; na dobrem temelju je lahko trdno poslopje sezidati. Tacega temelja povsem nedostaje buzetskemu Krasu ali Čičariji. Vsa buzeška Čičarija ima okolo 5000 prebivalcev, kojim je v last ena enorazredna šola. Enorazrednica ta je v Lanišču. V šolo hoveva 170 moških učencev izmed 430 moških in ženskih za šolo godnih otrok iz vasi Brugdach, Lanišče, Podgače, Praproče, Radča vas in Ražpor. Toraj 430 otrok ima jedno jednorazrednico!!! Koliko je v Primorskej tro-in četverorazrednico s polovicu toliko otrok! Po zakonu plača vsak državljan za učilnice. Zakon, zakon, čitamo dan na dan po listih, tako da je postal ta pojma vsakdanja, bezuplivna fraza. Zakaj so zakoni? Menda za nič drugo, kakor, da se daje zakonokovačem zasluzka. Imenoval sem le šest sel, koja pošiljajo otroke v bližnjo šolo Laniško. Ta sela so pa kmaj polovica buzeško Čičarije, druga polovica sestoji iz vasi Tratenik, Klenovščak, Slum, Kropinjak, Brest, Rakitovac in Dane. Zadnje selo pošilja otroke v Vodiško šolo, ostale vasi nemajo pa nobene šole, čeprav je v istih prav toliko za šolo sposobne dece, kakor v prvej laniškej polovici.

Stanovniki druge polovice bi tako radi pošiljali otroke v šolo, kar so uže činom dokazali, tudi poslopje bi zidali, da dobijo nalog od oblasti.

Ni se torej čuditi, ako niso ljudje iz onih strani taki, kakor drugi. Otroci vzrasto, kakor divja drevesa v gozdu, ker učilnic nê, duhovnov pa tudi nê.

Pred leti ustavnovljena je bila v Brestu, središču imenovanih vasi, kuracija ali nê videla do dandanes še kurata, menda radi pomanjkanja duhovnikov.

Brest je zelo prijetno selo, ležeče na glavnej cesti iz Podgrada v Buzet. Rakitovac, željeznična postaja, oddaljen je za male tri četert ure. Ima tudi najlepšo cerkev na vsem Krasu in kar je najvažnije, leži v sredini onih šest vasi.

Kuracijo opravlja duhovstvo iz Lanišča, kjer je navlaž jeden kaplan za one vasi. Iz različnih vzrokov nê kapelana več in kakor se čuje, ne misli tudi škofijo dati družega, kar je zelo neverjetno. S tem je do 2000 ljudi po nedolžnem kaznovano. Pa naj bode, kakor hoče, Bog bode od provzročitelju velik račun tirjal.

Ljudstvu onih vasi pa svetujem, da se še med sabo pogovore ter pošljijo pametne moževe na škofijo in na namestništvo, od kajih dveh oblasti zahtevajo naj kurata. Ko jim bode to dovoljeno, z skupnimi močmi zidajo naj stan za kurata.

Ker je pa tudi šola toliko potrebna, kakor ribi voda, naredi naj se prostorne poslopje za šolo in tudi bivališče za učitelja.

Ovo prosite in zahtevajte tolikokrat, dokle dobite. Davkov ne plačujemo zato, da drugi brke ž njimi mastijo, ampak zato, da se pokrijejo troški nam koristnih naprav. Davkov plačujemo, naprav za nas koristnih nemamo, toraj dajte nam za dušo in telo najpotrebitije: duhovnika in učilnico.

Samo.

Domače vesti.

Odlikanje. V pondeljek 23. t. m. je prišla posebna deputacija iz Sežane, koja je izročila gosp. sovetniku c. kr. deželnemu sodnemu v Trstu Bogdanu Trnovecu kako umetno izdelano čašno diplomo sežanske čitalnice. Velezaslužnemu gospodu naše prisrčne čestitke.

Gosp. Fran Levstik je zopet zbolel ter ne more iz sobe. Tako poroča "Slov Narod".

Tržaški občinski svet bo imel drevi ob 6. uri svojo XXI. letošnjo javno sejo. Na dnevnem redu je mej ostalim načrt statuta in pravil za splošna skladischa in predlog šolskega odbora radi povišanja šolnine na srednjih šolah.

Tržaška ženska podružnica sv. Cirila in Metoda je po neznotnih poletnih vročih dneh zopet oživila, začela je uspešno delati in krepko se gibati. Pred nekaterimi dnevi je imelo načelništvo sejo, v katerej se je ukrenilo, da se na pravile o tročinem obiskujučim slovensko otroško zabavišče božičnica v čitalničnih prostorih, katere hoče čitalnični odbor radovoljno ustropiti v to plemenito svrhu. Vnete domoljubne gospé in gospodične se neutrudno žrtvujejo za našo siromašno deco, za katero nabirajo tudi gorce zimske oblike, ki jo žele razdeliti o tej priliki.

Narodne dame! tudi take, ki niste še vpisane v žensko podružnico, dokažite kmalu z dejanjem svoje rodoljubje, podpirajte požrtvovalni ženski odbor bodisi z malimi denarnimi doneski, s kakšnim otroškim oblačilcem ali pa s perilom in izvolite pošiljati svoje darove pravomestnici ženske podružnice č. gospesj Vekoslavi Valenčičevje stanujoče v via nuova št. 30. II., ki jih hvalno sprejema!

V ta blagi namen je poklonil ženski podružnici č. g. Karol Hut vojni župnik v Zagrebu dva gold. Imej obilo nastopnikov mej tržaškimi premožnimi rodoljubi!

Podpora občinskemu gledališču je dovolil obč. svet v svojej seji v soboto. Akoprav so se nekateri mestni zastopniki predlogu ustavliali povdarjajoč, da bode imela mestna uprava v tekočem letu uže nad 123.000 gl. primanjkljaja, zaključilo se je konečno vendar, da dobi gledališče za eno leto kakor poskus subvencijo 25.000 gld.

Novo poštno in brzojavno poslopje v Trstu postane sedajna "Dogana". Višji poštni nadzornik v trgovinskem ministerstvu, dv. sov. g. Koch pl. Langentreu je namreč izbral to poslopje kot najprimernejše. Finančno ravnateljstvo ostane v zalednjem delu (krilo proti evangeličnej cerkvi). Priznati moramo, da gosp. sovetnik boljšega poslopja gotovo v Trstu ne bi našel, kajti posebno sposobna je "Dogana" za poštni urad uže vseled prostornega trga, koji se pred zgradbo razprostira, še bolj pa zato, ker stoji v središču trgovinskega sveta.

Ljubljanska čitalnica je praznovala v nedeljo 23. t. m. 25letnico svojega obstanka.

Redka prikazen. V nedeljo popoldne ob 4. uri se je pokazal pri popolnom jasnem nebnu prekrasen meteor. Letel je od vzhoda-jugo-vzhoda proti vzhodu-severovzhodu. Kakor pišejo iz Ljubljane, opazovali so ga tudi tam.

Postava za stavlenje kôz se v Avstriji skoraj izda. Kakor čujemo, določuje ista tole: Vsem otrokom brez izjeme se imajo dvakrat staviti kozé in to prvikrat v letu rojstva, drugikrat pa od 12. do 14. leta predno dete izstopi iz šole. Kozé bode stavili brezplačno občinski zdravnik; kjer pa tega ni, pošlje v to svrhu država zdravnika na svoja stroške. Dalje določuje ta postava, da se nobeno dete ne sprejme v šolo, ako mu niso bile stavljene koze, niti ne dobo spričevala, kadar ima izstopiti, ako niso bile stavljene drugikrat.

Statistika umrlih. Od 16. do 22. t. m. umrlo je v Trstu 87 oseb in to 49 možkega in 38 ženskega spola. Po starosti so bile: 26 do 1. leta, 14 do 5., 9 do 20., 8 do 30., 7 do 40., 12 do 60., 8 do 80. in 3 čez 80. leto. Lani v istej dobi je umrlo 31 oseb več.

Tržaške novosti.

Vreme. Od vseh krajev Evrope se čuje, da se opazuje letošnje jeseni prikazni prav poletenske nevihte: toča, grom, ob enem pa naletava sneg kakor v najhujšej zimi. Poročila prihajajo celo iz južnih pokrajij našega cesarstva, da je uže sneg vse pobelil. Pri nas pa smo imeli po noči v pondeljek pravo nevihte, kakor je ni

lepše o sv. Jakopu. Dež je bil kar v curku, potem pa se je vsila toča, da je bilo jož. Zraven pa je grmelo in treskalo kakor skorpijski polet.

Sedaj dež še vedno prsi, zraven pa reže burja in zvižga po strehah in ulicah svoje strahovite pesmi. Uže je prišel čas, da človek hrepeni po toplej peči v domačej izbi, ali koliko hiš je v Trstu tako srečnih, da imajo peči?

Kdor se tedaj ne more drugače pogreti, zakuri si z časo dobre vinske kapljice in pozabi tudi na ostale težave človeškega življenja.

Ivan Ericig oj, ono nesrečno deklico, o katerej smo poročali v zadnjem številki, da je živa skoraj zgorela, rešila je v nedeljo smrt prevelikih muk. Ubogo dekle je bilo še le 16 let staro.

Javna dražba. V hiši št. 339 ulice dell' Istituto se bode prodajal dne 13. in 14. decembra od 10. do 11. ure konj in voz na javnej dražbi.

Sodnisko. Anton Verginella iz Sv. Križa je dobil radi javnega nasilstva trimesečno ječo. Ranil je iz ljubosumnosti mladeniča Jakopa Švab. — 41letni agent Josip M. je zapravil trgovcu g. Spazzali 746 gld. 30 kr. Obsojen je bil na 6mesečno ječo. — Zakonska Domenik in Marija Zangrando sta vdobila radi javnega nasilstva vsak 6mesecev ječe.

Ostanke rimske zgradbe so našli pred nekaj dnevi v Barkovljah. Delavci na zemljišču gosp. Ritterja-Zahony so zadeli pri kopanju nekega rova 1 m. globoko na izvrstno ohranjene plošče v mozaiku, katere so se izkazale kot tlak obširnega poslopja. Dosedaj so ostanki 2 sob popolnoma in 2 deloma odkriti. Tlak vseh 4 sob je prekrasen. Ravnatelj mestnega muzeja gosp. prof. A. Puschi bode vodil daljno izkopavanje.

Hudobija. Nek zaniknež je položil 22. t. m. želesen drog na tir južne železnice mej Lesečem in Divačo, gotovo z namenom, da vrže bližajoči se brzovlak iz tira. Stroj pa je želeso zlomil, ne da bi bila kaka nesreča nastala. Nadejam se, da dobi oblast skoraj hudobneža v roke.

Zelje je letos na Gorenjskem in ljubljanskem barji dobro obrodilo, dočim ga na Notranjskem, v Istri in na Hrvatskem prav nič ni, ker je suša mlađe sadike zamorila. Zaradi tega je bila cena sprva nečveno visoka, 100 lepih glav plačevalo se po 5 gld. Odkar so v zadnji čas Gorenjci pritisnoli, pala je cena na 3 gld. Zelje v glavah se izvaja cele vagone, pa tudi za kislo zelje je mnogo naročil iz Trsta in z Reke.

"La Settimana" je ime listu, ki je začel izhajati pred nekaj dnevi v Pulju. Načelo, kogega se drži list do sedaj je pravi avstrijski duh na temelju enakopravnosti. Uže v nekaterih številkah zagovarja istrske Slovane proti surovim napadom ostalih istrskih italijanskih listov, naglasajoč, da so Slovani v Istri Italijanov bratje, kjer delo ž njim isto zemljo ter se bore za enake težnje. — Bog daj, da bi ta glas iz središča istrsko-italijanske narodnosti našel odmeva ter prepričal one zagrizele, koje mrze Slovana samo radi tega, ker ni Italijan. — Mlademu listu želimo uztrajnost in dober uspeh.

Popravek. V zadnjem številki smo objavili vest, da je mestni zastop v Pulju sklenil vpeljati električno razsvetljavo. Kakor smo kasneje zvedeli se ne potrdi ta vest, kajti mesto ima z družbo za plinovo razsvetljavo sklenjen ugovor do leta 1892.

Stritarjevih zbranih spisov izšla sta 17. in 18. snopič. V njih se končava povest "Gospod Mirodolski".

Avtrijci ruski državljeni. Iz Varšave se javlja, da je 1600 Avstrijev, bivajočih v Varšavi, prosilo za rusko državljanstvo. Izimši židi, se je prošnjam vseh ostalih ustreglo. Mej drugimi vsprejet je v rusko državljanstvo zvezo tudi dosedanji avstrijski državljan grof Josip Potocki, sin grofa Alfreda Potockega.

Bratje Sokoli!

S V soboto 29. t. m. zvečer na pravi naše društvo "jour-fix" v nekdajnej gostilni "pri ogerskem kralju" sedaj Restavrant "Pilsen", h kateremu podpisani odbor uljudno vabi vse brate Sokole. Zabava bode živahnna, zato skrbne reditelji. Pridite torej bratje, da se zajedno veselimo. Na zdravje!

ODBOR.

Listnica uredništva

G. P. v Prv: Pustimo za zdaj to stvar, ker ni tako pereča. Zbudili bi ž njo lehk velik prepir, ki bi nam v sedanjem osodopolnem času veliko škodoval. Ko se rešijo nujna in važna pršanja našega naroda, potem uži tudi pride na vrsto dotična stvar. Brez zamere.

Nič več zobobolov.

Voda za zobe lekarničarja G. B. Rövis ozdravi hipoma vsak največi zobobol, zabrani narejenje tartara in gnijilje zob, ohrani bele, ojači zbrane in čisti ustni dih. Na prodaj v lekarni ROVIS Corso 47 po 50 kr. steklenica.

2—10

KLINIKA za spolne in želodčne bolesti, nastope okuženja i slabljenja možke slabosti, polučje, žgečo vodo, močenje postelje, pušanje krvi, zabitje vode, in za vse bolzni mehurja, droba in živec. Tudi pismeno po najnovejšem znanstvenem posto. anju z neškodljivimi sredstvi. 33—68—104

C. Strezelz, specijalni zdravnik Lindau am Bodensee.

Ljubljanski Zvon.

Gld. 4.60.

Gld. 2.30. -- Gld. 1.15.

Čudovite kapljice Sv. Antona Padovanskega

To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besed, da se dokaže njihova čudovita moč. Če se le rabijo nekaj dnevi, olajšajo in preženje prav kmalu najtrdovratničje želodčne bolesti. Prav izvrstno vstrejajo zoper hemoroidje, proti boleznim na jetri in na cranci, proti črevenim boleznim in proti glistom, pri ženskih mlečnih nadležnostih, zoper bell tok, božjast, zoper scropoter disti pokvarjeni kri. One ne pregnajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvladoju tudi pred vsako bolezijo.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbo in pošiljatve po edino v lekarnici Cristofolotti v Gorici, v Trstu v lekarni E. Zanetti i G. B. Roris, G. R. Farabosch in M. Rarascini. Ena steklenica stane 30 novcev.

Varovati se je pokvarjenih posnetikov, s katerimi se zavoli želje po dobičku tu pa taini ljudstvo goljufa, dasi nimajo nobene moči in vrednosti.

Teodor Slabanja

Zdravilni plašter (CEROT).

Ozdravi temeljito vsako rano, bodisi se tako zastarana in tudi take, ki so se uže spremenje v raka, ustavlja še tako močan glavobol, vse bolečine živece in revmatizma v zgloboh, čudelno pomaga v bolečinah materinskih itd. 50letna skušnja z izvrstnim uspehom, kakor razvidno po neštevilnih spričalih, kateri se morejo pokazati vsakemu — dobiva se v lekarni

ROVIS, Corso št. 47. 2—10

LA FILIALE della BANCA UNION

TRIESTE
s'occupa di tutte le operazioni di Banca e di Cambio valute.

a) Accetta versamenti in contante corrente:
Abbuonando l'interesse annuo:

per Banconote	3½ % con preavviso di 5 giorni
" "	12 "
" a sei mesi fissa	3½ %
per Napoleoni	2½ % con preavviso di 20 giorni
" "	40 "
" "	3 mesi
" "	6 "

Per le lettere di Versamento in circolazione il nuovo tasso d'interesse andrà in vigore a partire dal giorno 18. aprile, 23. maggio, 13. luglio e 13. ottobre a seconda del preavviso.

Trieste 13 Aprile 1888.

Warrants

BANCO GIRO
abbuonando il 3% interesse annuo sino qualunque somma; prelevazioni sino a florini 20.000 a vista verso chèque; importi maggiori preavviso avanti la Borsa.
Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Conteggia per tutti i versi enti fatti a qualsiasi ora d'ufficio *la sera del medesimo giorno*.

Assume per proprio controlli l'incasso di Cambiali per Trieste, Vienna e Budapest, rilascia loro assegni per queste ultime monete ed accorda loro le facoltà di **domiciliare** effetti presso la sua cassa **francod'ogni spesa per essi**.

b) S'incarica dell'acquisto e della vendita di effetti pubblici, valute e divise, nonché dell'incasso d'assegni, cambiali e coupons, verso 1/4% di provvigione.

c) accorda ai suoi committenti la facoltà di depositare effetti di qualsiasi specie e ne cura gratis l'incasso di coupons alla scadenza.

La Filiale della Banca Union

Sezione Meret s'incarica dell'acquisto e della vendita di merci in commissione, accorda sovvenzioni ed apre crediti sopra mercanzie ad essa consegnate, oppure polizze di carico o Warrants.

20—24

Najboljši papir za cigarete
9—36 je pristni
LE HOUBLON
francozki fabrikat Cawleyev in Henryev v Parizu.

Svari se pred ponarejenjem.

Ta papir gorko priporočajo gospodje dri. J. J. Pohl, E. Ludwig, E. Lipmann, profesori kemije na dunajskem vseučilišču, radi njegove najboljše kakovosti, radi njegove čistote in zato, ker v njem ni nikake druge zdravju škodljive tvarne.

Pozor: Vsekaj naj paži na naslednji podpis:

JOSIP SIRK

Androna Gusion št. 2 v Trstu
priporoča veliko zalogu sadja vsake vrste

najboljših plemen na drobno in debelo. — Prevzame vsako pošiljatev na deželo, katera se izvrši točno in solidno. 100-77

FILIALE IN TRIESTE

dell' i. r. priv

Stabilimento austr. di Credito per Commercio ed Industria.

Versamenti in contanti.

Banconote:

2½ % annuo interesse verso preavviso di 4 giorni
3 " " 8 "
3½ " " 30 "

Per carte di valore, le quali si trovano in giro, verrà effettuata, sulla base del suddetto preavviso, col 17 e 21 corr. e 12 novembre la nuova Tariffa degli interessi.

Napoleoni:

2½ % annuo interesse verso preavviso di 30 giorni
2½ " " 3 mesi
3 " " 6 "

Banco Giro:

Banconote 2½ % sopra qualunque somma
Napoleoni senza interesse

Assegni

sopra Vienna, Praga, Pest, Bruna, Leopoli, Fiume nonché su Agram, Arad, Graz, Hermannstadt, Innsbruck, Klagenfurt, Lubiana, Salisburgo — franco spese

Acquisti e Vendite

di valori, divise e incasso coupons 1%, provvig Anticipazioni

sopra Warrants in contanti, interesse da conveniri.

Mediante apertura di credito, Londra o Parigi Berolino o altri luoghi provvig. da conveniri.

Valori 5½ % interesse annuo sino l'importo di 1000 per importi superiori da conveniri.

Depositi in Custodia.

Si accettano in custodia carte di valore, monete e d'argento bankonote esere ecc. a condizioni da conveniri.

Trieste 13. ottobre 1887 33—48—42

SIEGEL — MHOF
Erno (Brum).

1 kupon sukna za oblike
Mtr. 310 ir fine value 1. 1.80
Mtr. 310 ir jaka fine 7.75
Mtr. 310 ir posoban fine 10.50

1 kupon sukna za črno
oblike

Mtr. 325 finna oblike 1. 1.75
Mtr. 325 jaka oblike 1. 1.75
Mtr. 325 posoban oblike 1. 1.75

Vsi kuponci začetnega za kon-

čitno množico oblike II. I. II. II.

Sukno za zimske suknje

Mtr. 2 Berg fine 4.80
Mtr. 2 Berg jaka 6.80
Mtr. 2 Berg posoban 6.80
Mtr. 3 Berg posoban 6.80

Mtr. 3 Berg jaka 6.80
Mtr. 3 Berg posoban 6.80

Mtr. 3 Berg posoban 6.80

Mtr. 3 Berg posoban 6.80

Mtr. 3 Berg posoban 6.80

Mtr. 3 Berg posoban 6.80

Mtr. 3 Berg posoban 6.80

Mtr. 3 Berg posoban 6.80

Mtr. 3 Berg posoban 6.80

Mtr. 3 Berg posoban 6.80

Mtr. 3 Berg posoban 6.80

Mtr. 3 Berg posoban 6.80

Mtr. 3 Berg posoban 6.80

Mtr. 3 Berg posoban 6.80

Mtr. 3 Berg posoban 6.80

Mtr. 3 Berg posoban 6.80

Mtr. 3 Berg posoban 6.80

Mtr. 3 Berg posoban 6.80

Mtr. 3 Berg posoban 6.80

Mtr. 3 Berg posoban 6.80

Ceno, solidno!! Jako nizke cene!!!

Ceneje kakor povsod je na prodaj **1000 če.**

odrezkov sukna
v skladisče
za sukno in volneno blago

EKSPORTNEJ TVRDKI

Gustav Kraus,
Jägerdorf,
Österreichisch.-Schlesien

Na mnogostransko zahtevanje p. n. naročnikov posiljamo tudi kakor volnene posebnosti tukajne pletene proizvode kakor nogovice, če-rape, jopicce, itd., vse kako fino in dobro izdelano in po ceni.

Ceniki franko in zastonj. — Pošilja se proti povzetju ali pa za gotov denar.

ster je podvorba popolnoma solidna in redna in dobra vrst zajamčena.

Kar se komu ne dopade, se more brez prigovora povratiti.
Uzorci zastonj in franko!

Prosim, da samo enkrat poskusite !!!

Cevke za smedke

Papirnati žakljiči

COPPAG IN SKERT

v Gorici.

Trgovina knjig, umetnin, muzikalij

Prodaja na debelo

in papirja.

Prodaja na drobno

Podpisana veletrgovec, glavna zastopnika in reprezentanta **papirnice v Podgori za Gorisko in celo Primorsko** vsojata si p. n. slovenskemu občinstvu v nakup priporočiti vsakovrstno blago, t. j. **papir**, ki se rabi za **kancelijo, dom**, osobito pa nebrojnih rekvizit **papirja** in drugih tvarin za šole brez izjeme: za **c. kr. vadnice, ljudske**, kakor tudi **srednje šole, semenišča in učiteljišča** po tako nizke cenai, da se ni batí konkurence. Naj sledijo tukaj one vrste papirja, ki se največ rabe:

Koncepten papir 500 pol po gld. 1.25
Bei fin uradni papir 500 pol po 2.64

Papir za pisma v osmerki, plavočrtan, lehat 500 pol za 1.—

močnejši, svitlo črtan 1.45

Angleški pismen papir, nečrtan, jako močen, 500 pol po 2.80

Trgovski kriast, plavočrtan, 500 pol po 2.85

Zavite za pisma, zaloga nad 300 različnih vrst, 1000 kom. od 1.70 naprej

Od navadnega **jelekene peresa** do najfinje Khunove vrste, škatljica stoeječa iz 144 komadov, od 32 soldov naprej.

Za šolsko rabo velika zaloga vsakovrstnih knjižic (lastni izdelek), kakor tudi prvih in najboljših finih fabrikantov tujih, zelo po nizke cenai.

Bogata zaloga črnila in tinte brez izjeme, prekupecem po **jako ugodnej cenai**.

Osobito opozorjujeva slavno občinstvo na svojo prebogato zalogo molitvenih knjig in knjižic, katere se dobè pri naji zdaj za **polovico ceneje**.

Obe knjigarni in prodajalnici sti v obče ogromno založeni sè slovenskimi knjigami in drugim blagom.

Kakor zmerom, tako v naprej se zavezujeva, da bodeva p. n. slovenskemu občinstvu hitro in solidno postregla, bodi si v mestu ali pa na deželi.

Grubbauerjeve pisanke iz prav dobrega papirja, preskrbljene z prav dobrim sušilnikom, 100 komadov: 80 kr.

Coppag & Skert.

Glavna zaloga: Semeniška ulica. - Podružnica: Na Travniku.

Pisanke — Barvan papir Papir za osvalke (španjolete)

Singersstrasse Nr. 15, zum goldenen Reihaspfel. **J. PSERHOFER-jeva Apotheke in Wien**

Kričisitilne v kojih se ne mnogo drugih zdravil rabi, saj je po teh krogličkah neštivočokrat in v zelo k atekem času popolno ozdravljene zdravil. Jedna škatljica z 15 krogličkami stane 21 kr. jedan zavitek z 6 krogličami 1 gld. 5 kr. pri nefrankirane pošiljati po pošti 1 for 10 kr. Prodaj gotovini stane pošiljati: 1 zavitek kroglič f. 1.25, 2 zavitek f. 2.50, 3 zavitek f. 3.40, 4 zavitek f. 4.40, 5 zavitek f. 5.20, 10 zavitek f. 9.20. (Manj kot jeden zavitek se ne pošilja).

Dostop nam neštivoči pismen v kogih se kupujevali in rabiči teh kroglič za ozdravljanje iz vsakovrstnih nevarnih bolezni. Vsakdo, ki je le enkrat poskušal se s temi krogličami zdavit jih prepozna in drugim.

Naj sledè tu nekatera teh zahvalnih pisem:

Leon ang, 15 maja 1883.
Blaženčki gospod! Vaše krogliče doljajo kar Budu, one niso enako d'ugim hvalisanim pomočkom, temve